

Groteprioriteitendebat | Brussel | 26 april 2019

Cluster Klimaat en Ecologie

Flore De Pauw, VN-jongerenvertegenwoordiger Duurzaamheid

“Er worden maatregelen genomen ja, maar ze zijn zo ontzettend braaf. Om de opwarming van de aarde binnen de perken te houden moeten we echt meer doen dan dit. Het tempo moet een stuk hoger. Hier en daar wat bijschaven is niet genoeg, het moet structureel worden aangepakt. Ik mis ambitie hier in België.”

Dit is een van de reacties die De Vlaamse Jeugdraad verzamelde tijdens een van de focusgesprekken met jongeren over het thema klimaat. Daarnaast werden ook zo'n 775 jongeren bereikt via een bevraging en uit die bevraging kwamen opvallende cijfers naar voor: Zo geeft meer dan 98% van de bevragede jongeren aan zich zorgen te maken over het klimaat.

Dus ja, jongeren liggen wakker van het klimaat. Dat is niets nieuws. Maar pas op, het feit dat jongeren zich zorgen maken over de toekomst van de wereld zoals we ze nu kennen is niet gewoon 'leuk' of 'geëngageerd'. Het is geen 'hip' thema waarmee we jongeren lokken naar congressen. Het heeft geen zin jongeren een schouderklopje te geven voor hun engagement.

Nee, het feit dat heel wat jongeren zich zorgen maken is omdat klimaat een brandend thema is, letterlijk. Zoals Greta Thunberg ons ook vertelde: we moeten paniekeren. Net zoals we zouden doen wanneer ons huis in brand staat. We moeten de nood aanvoelen maar dat mag ons niet verlammen.

En die gedachte leeft ook bij de Vlaamse Jeugdraad. In de werkgroep Verenigde Naties zijn we dan ook al een tijd bezig met circulaire economie toegespitst op het leven van jongeren. We hadden het dus niet over grote systeemveranderingen of radicale beleidsaanpassingen maar over het dagelijkse leven van een jongere. En via ons denkproces ontdekten we dat kiezen voor een duurzame levensstijl vaak net de moeilijke optie is. Dat is gek. Er zijn dus heel veel jongeren die duurzaam willen leven maar het wordt hen in sommige gevallen gewoon moeilijk gemaakt.

Neem nu een doorsnee dag van een jongere die naar school gaat. Ik ga hem/haar even een naam geven, Luca, om het verhaal een beetje gemakkelijker te maken. Stel het u even voor. Luca staat op en trekt kleren aan. Het probleem is: die kleren zijn vaak niet of deels recycleerbaar en komen na een gemiddelde draagtijd van zeven keer op een verbrandingshoop terecht of in derdewereldlanden nadat ze in een kledinginzamelbak terecht kwamen. Dit omdat het vinden van ecologische en ethische kledij vaak duur is en moeilijk te vinden. Voor jongeren is het moeilijk om te bepalen welk merk het nu net iets beter doet en welk merk we niet zouden mogen steunen. *Nochtans hebben de bevragede jongeren een voorkeur voor duurdere maar kwaliteitsvollere -en dus duurzamere- kledij, die enige tijd langer meegaan dan de goedkope variant.*

Naar de volgende stap. Luca is klaar met eten en vertrekt naar school. Maar het probleem is dat Luca op het platteland van Limburg woont. Nu, op zich is het geen probleem om in Limburg te wonen maar qua openbaar vervoer verbindingen is dat soms wel. Het is namelijk vrijdag en die jongere wil na school nog afspreken met vrienden. Het probleem is dat de laatste bus naar huis om 21 uur is en die jongere anders niet meer thuis geraakt. Zij komt een vriend tegen, Bram. Zij

is rolstoelgebruiker. Het openbaar vervoer is voor Bram al helemaal een avontuur maar dan niet in de positieve zin van het woord. Luca stelt ook vast dat de prijzen voor het OV stijgen.

Luca is aangekomen op school en heeft les gevolgd. Nu wil Luca al een tijdje duurzamer gaan leven maar mist de nodige kennis. De focus moet ook liggen op vaardigheden en competenties met betrekking tot een duurzame levensstijl, systeemdenken en toekomstbestendige technologieën. Ze wil handvaten. En dat is eigenlijk iets dat Luca op school zou kunnen leren. Ook de school zelf zou kunnen inzetten op duurzaamheid. Dit via duurzame materialen en drinkfonteinjes bijvoorbeeld.

Nu wil hij/zij iets eten in de supermarkt. Luca heeft vernomen dat de wereldwijde veehouderij volgens de Voedsel- en Landbouworganisatie van de VN verantwoordelijk is voor 14,5 procent van alle uitstoot van broeikasgassen, net zoveel als alle transport bij elkaar en besluit daarom om een vegetarische én biologische maaltijd te kiezen maar die blijkt duurder dan een 'gewone' maaltijd. Daarnaast bestaat er zoets als de nutriscore, die score geeft de voedingswaarde weer. Maar er bestaat niet zoets als een ecoscore, die de duurzaamheid van een bepaald product meegeeft. Daarnaast zit veel van ons voedsel in onnodige verpakkingen, iets dat veel jongeren frustreert. Hij/zij wil ook iets van fruit kopen maar de appels zitten onnodig verpakt. Nochtans zijn zelfs grote ketens zoals Delhaize en Colruyt bezig met het bannen van plastic zakjes voor fruit en groenten. In Wallonië en binnenkort ook Brussel worden plastic zakjes geband.

Luca stapt de winkel uit en checkt ondertussen de tijd op zijn/haar smartphone. Die gaat nu al 1,5 jaar mee maar valt af en toe uit. En niet alleen Luca ergert zich aan die korte levensduur, andere bevroagde jongeren ook. Luca is niet helemaal zeker waar hij/zij met z'n afgedankte smartphone terecht kan, eens die er echt de brui aan geeft. Nochtans zijn de materialen in zijn/haar toestel zeldzaam en is de inzameling van alle afgedankte toestellen broodnodig.

Dit was een voorbeeld van een dag uit het leven van een jongere. En de boodschap van dit hele verhaal is: Een systeemverandering komt niet van de ene dag op de andere maar via relatief kleine veranderingen die jongeren in hun dagelijkse leven voelen. Jongeren hebben een heel belangrijke stem in die concrete problemen. En dat klinkt misschien cliché omdat het de laatste tijd zoveel gezegd is, maar het is gewoon echt zo. Hun stem moet dan ook gehoord blijven worden. Ik ben enorm benieuwd naar alle stemmen in de zaal te ontdekken en hoop die zo meteen te mogen ontdekken.

Bedankt!